

GEHEIM

HET WERELD CONGRES VOOR ONTwapENING EN INTERNATIONALE SAMENWERKING.

Stockholm 16 tot 22 juli 1958.

S a m e n v a t t i n g

Van 16 tot 22 juli 1958 vond te Stockholm het door de Wereldvrede-raad georganiseerde congres voor ontwapening en internationale samenwerking plaats.

Een periode van intensieve propaganda is aan deze gebeurtenis voorafgegaan.

Uit publicaties in de communistische pers over dit congres blijkt, dat er veel waarde werd gehecht aan de aanwezigheid van de delegaties uit Afro-Aziatische landen.

Het congres was verdeeld in plenaire zittingen en bijeenkomsten van de vijf studiecmissies, welke gevormd waren voor de onderwerpen: ontwapening, samenwerking op respectievelijk politiek, economisch en cultureel gebied en ter bespreking van de coördinatie der vredeskrachten.

De onlangs overleden voorzitter van de Wereldvrede-raad JOLIOT-CURIE stelde het congres voor een permanente internationale studiecmissie in het leven te roepen, die zich zal bezighouden met de vraagstukken betrekking hebbende op de ontwapening en de internationale samenwerking.

Tijdens het congres kwam duidelijk naar voren dat in het communistische streven naar ontwapening de economische argumenten een belangrijker rol speelden dan zulks in het verleden het geval was. De mogelijkheid is geenszins uitgesloten dat binnenkort voorstellen zullen worden gedaan om opnieuw een economische conferentie op internationaal niveau bijeen te roepen.

De algemene politieke lijn zoals deze op het congres naar voren kwam bracht geen verrassingen. In het algemeen zal de WVR zijn activiteiten vrijwel ongewijzigd voortzetten.

De politieke commissie beval voorts acties aan voor de hereniging van Korea, Vietnam en Oost- en West-Duitsland.

Tijdens de slotzitting nam het congres drie resoluties aan betreffende de ontwapening, de toestand in het Midden-Oosten en de internationale samenwerking.

In Nederland heeft het congres bijzonder weinig uitwerking gehad. Het gebrek aan voorbereiding en propaganda in brede kring heeft hierbij zeker een rol gespeeld.

HET WERELD CONGRES VOOR ONTwapENING EN INTERNATIONALE SAMENWERKING.
Stockholm 16-22 juli 1958.

Van 16 tot 22 juli 1958 vond in Stockholm het congres voor "Ontwapening en internationale samenwerking" plaats.

De WereldvredeSraad (WVR) wist daarvoor de hand te leggen op de Erikstalshallen, een grote, moderne vergaderruimte.

Voorbereiding.

Het besluit tot het houden van het congres werd genomen tijdens de zitting van de WVR van juni 1957 in Colombo op Ceylon. Het werd voor het eerst gesignaleerd in het Engelse communistische blad de "Daily Worker" van 18 juni 1957. Het doel van het congres werd in de aankondiging nog niet precies omschreven. Het initiatief er toe vloeide waarschijnlijk voort uit de besprekingen van de WVR-topleiders met de verschillende delegaties, die in Colombo aanwezig waren.

In de daarop volgende zomermaanden werden hieromtrent geen publicaties gedaan. Binnenskamers trof men echter voorbereidingen voor een beraadslaging van de leden van het Bureau van de WVR welke van 26 tot 29 oktober 57 in Stockholm plaatsvond.

Het Bureau stelde daar vast, dat "de mensheid" zich ongerust gevoelde over het feit, dat tussen de staten geen overeenstemming kon worden bereikt over een stopzetting van de atoomproeven en dat de verhouding tussen de leden van de twee grote militaire blokken zich voortdurend verscherpte. De volkeren lijdten onder de toenemende militaire uitgaven. Het Bureau trok hieruit de conclusie, dat een internationaal congres voor ontwapening en internationale samenwerking aan de wens der volkeren tegemoet zou komen. Het bepaalde dat het congres "midden 1958" zou worden gehouden. Het lag duidelijk in de bedoeling om op het congres vertegenwoordigers van onderscheidene politieke richtingen en geloofsovertuigingen te doen optreden. Het Executief Comité van de WVR had reeds in Lausanne (26 tot 28 september) in het algemeen nog eens aangedrongen op inschakeling van niet-communistische groeperingen in het "vredeswerk".

Kort na de bijeenkomst van het Bureau werd dan ook melding gemaakt van het bestaan van een "breed" aanbevelingscomité, bestaande uit bestuursleden van de WVR, vertegenwoordigers van andere organi-

saties en een aantal vooraanstaande persoonlijkheden. Daarnaast ontstond een organisatiecomité in Wenen met een hoofdzakelijk administratieve en dirigerende taak.

Het WVR-Bureau liet de nadere uitwerking van de voorbereidingen over aan zijn Executief Comité. Dit kwam op 19 en 20 januari 1958 in Parijs bijeen en besprak de jongste internationaal-politieke ontwikkelingen. Het waarschuwde in verband met de besluiten van de kort daarvoor te Parijs gehouden NAVO-conferentie en het gebruik van atoomwapens en sprak als zijn mening uit, dat een conferentie van regeringsleiders dringend noozakelijk was. De definitieve datum en de plaats van het congres werden in die zitting bepaald. Onmiddellijk werd nu in Stockholm een comité opgericht, belast met de noodzakelijke technische voorbereidingen. (Huur van een geschikte vergaderzaal, logies en dergelijke).

Van 22 tot 24 januari 1958 vond in Stockholm een bijeenkomst plaats van vredesvertegenwoordigers uit de Noord-West-Europese landen t.w. Noorwegen, Zweden, Denemarken, Finland, Nederland en West-Duitsland.

Met het oog op het komende congres besloot men dat de deelnemers ieder voor zich zouden doen nagaan in welke mate de economie van hun land schade ondervond door de steeds toenemende bewapeningskosten. Deze vraag werd waarschijnlijk geïnspireerd door de economische moeilijkheden die verschillende Westerse landen momenteel ondervinden.

Het Bureau van de WVR, van 22-25 maart in New Delhi bijeen, hoorde een betoog aan van de Indiase premier NEHROE over de noodzaak van vreedzame coëxistentie. Het Bureau vaardigde bij deze gelegenheid enige verklaringen uit welke speciaal bestemd waren om de goodwill van de WVR bij de Aziatische en Afrikaanse volkeren te vergroten.

Begin juni 1958 stelde een aantal vertegenwoordigers van het aanbevelingscomité, in samenwerking met leden van het Executief Comité van de WVR, de agenda en het programma van het congres op. Ter publicatie werd een appél opgesteld betreffende ontwapening en internationale samenwerking met respectering van de nationale onafhankelijkheid.

Financiën.

Ter bestrijding van de onkosten organiseerde de WVR in verschillende landen een financiële campagne. Deze moest zijn hoogtepunt bereiken in een "week van wereldpropaganda en actie", gehouden van 1 tot 8 juni. Door het uitgeven van sluitzegels in diverse talen, briefkaarten en "bouwstenen", welke de nationale comité's ter beschikking werden gesteld, hoopte de WVR de benodigde gelden bijeen te brengen.

Aanvankelijk werd bepaald dat de reiskosten naar Stockholm door de nationale vredesbewegingen zelf moesten worden betaald. De congreskosten zouden \$ 11 per dag per persoon bedragen.

Tijdens het congres bleek, dat vele deelnemers en vredesorganisaties door de reis naar Stockholm in financiële moeilijkheden waren geraakt. De WVR heeft derhalve besloten een internationaal vredesfonds op te richten, waaruit alsnog bijdragen zullen worden verstrekt aan de verst afgelegen vredesorganisaties en deelnemers. De eenmaal gemaakte persoonlijke onkosten zullen echter niet uit dit fonds worden vergoed.

Congres.

Algemeen.

Het congres werd bijgewoond door circa 1500 afgevaardigden uit 78 landen. Opvallend was de grote vertegenwoordiging uit de Afro-Aziatische landen en uit Latijns-Amerika.

KOTOV, de secretaris van het Sowjet-vredescomité, had in de "Izvestia" verklaard, dat het congres in Stockholm een "internationaal congres op topniveau is, dat de regeringen moet helpen de weg te vinden tot vreedzame onderhandelingen in overeenstemming met de publieke opinie".

Het speciale bulletin van de Wereldvredesraad, uitgegeven ter gelegenheid van het congres, meldde intensieve voorbereidingen in verschillende landen. Daarbij zouden niet alleen de bij de WVR aangesloten organisaties actief zijn geweest, doch grote groepen van de bevolking zouden zich daarbij hebben aangesloten.

Tijdens de eerste dag van het congres werd een presidium gekozen bestaande uit 110 personen.

De voorgestelde agenda, welke eenstemmig werd aangenomen luidde als volgt:

1. uiteenzetting van JOLIOT-CURIE over de doelstelling van het congres in het algemeen;
2. het vraagstuk van de ontwapening door John BERNAL;
3. de samenwerking op politiek terrein door Rameshwari NEHROE;
4. de samenwerking op economisch terrein door Oscar LANGE;
5. de samenwerking op cultureel terrein door Arthur LINDQVIST;
6. de samenwerking van de vredeskrachten door James ENDICOTT.

Het congres besprak deze onderwerpen in plenaire zittingen en in vijf commissies - een voor elk onderwerp - waarin alle delegaties waren vertegenwoordigd.

Hoewel men aanvankelijk besloten had de beschikbare tijd gelijkelijk te verdelen over de algemene inleidingen, de studie in de commissies en de gemeenschappelijke conclusies, kwam van dit schema weinig terecht. Het begon er al mee, dat de eerste plenaire zitting uitgesteld werd om een werkcommissie uit de WVR de gelegenheid te geven een verklaring op te stellen over de Amerikaanse en Britse interventie in het Midden-Oosten. Dit stuk, dat uitsluitend ingaat op de situatie van het ogenblik en een algemene binding met een totale strijd voor de vrede (zoals de communisten die zien) mist, maakt de indruk in grote haast te zijn opgesteld.

Achteraf bleek, dat de deelnemers aan het congres het nodig vonden nog een andere, meer algemene, resolutie ter zake aan te nemen.

Vele discussies kenmerkten zich door vinnigheid. Volgens de Nederlandse delegatie bestond er onder de leden van de WVR onderling nog al eens verschil van mening. De indruk werd ook gewekt, dat het merendeel der deelnemers in een nerveuse stemming verkeerde en blijkbaar het liefst zo spoedig mogelijk weer naar huis wilde. De gespannen verhoudingen in het Midden-Oosten zullen daaraan niet vreemd zijn geweest. Zo emotioneel gestemd trok men zich van de tijdsindeling weinig aan. Dit had ten gevolge, dat de laatste plenaire zitting tot diep in de nacht doorging.

Inleiding van JOLIOT-CURIE.

De onlangs overleden voorzitter van de WVR, professor Frédéric JOLIOT-CURIE, kon destijds al wegens ziekte het congres

niet bijwonen. Zijn rede, die beschouwd kan worden als de politieke grondslag van het congres, werd voorgelezen door de Franse professor Pierre BIQUARD, secretaris-generaal van de World Federation of Scientific Workers (WFSW).

Volgens deze verklaring bestaat in de wereld ernstige bezorgdheid over de voortdurende bewapeningswedloop en de koude oorlog. Het bestaan van verschillende economische en sociale systemen is nu eenmaal een feit. Slechts aanvaarding hiervan maakt vreedzame coëxistentie mogelijk. De WVR heeft zich altijd tegen wapengeweld uitgesproken en gepleit voor een vreedzame oplossing van de internationale geschillen. De ontwapening is nauw verbonden met de economische problemen en geeft verhoging van de levensstandaard.

De vraagstukken betreffende de ontwapening moeten dan ook in nauw verband met de internationale samenwerking en met de vermindering van de spanning tussen de staten worden bekeken. Niemand mag zich mengen in de binnenlandse aangelegenheden van andere staten. De publieke opinie is geschokt door de militaire interventie in het Midden-Oosten. JOLIOT-CURIE wees op de noodzaak van de stopzetting van atoomproeven en prees het desbetreffende eenzijdige besluit van de Sowjet-Unie. De Verenigde Staten en Engeland nemen een grote verantwoordelijkheid op zich door de proeven voort te zetten, daar deze het wantrouwen tussen de volkeren en de koude oorlog sterk in de hand werken.

In JOLIOT-CURIE's betoog werd voorgesteld een internationale commissie in het leven te roepen, die zich zal bezighouden met de bestudering van vraagstukken betreffende ontwapening en internationale samenwerking. Een klein aantal deelnemers aan het congres zou het initiatief tot de stichting van een dergelijk comité kunnen nemen. Het kon eventueel worden uitgebreid met vertegenwoordigers van organisaties, geleerden en economen van uiteenlopende politieke overtuiging. Het zou een permanent orgaan moeten zijn met contacten in officiële en particuliere, nationale en internationale organisaties, parlementen en regeringen.

Commissies.

De commissie voor ontwapening:

De commissie voor ontwapening bestond uit c.a. 150 gedelegeerden. De aandacht van deze commissie concentreerde zich vooral op het vraagstuk van de onmiddellijke en onvoorwaardelijke stop-

zetting van de proeven met kernwapens.

Besproken werd de mogelijkheid in verschillende delen van de wereld regionale acties te voeren voor het instellen van atoomvrije zônes, zoals o.m. in het Rapacki-plan wordt voorgesteld. (Opgemerkt wordt, dat ter voorbereiding van het congres in de Baltische landen een "vredesweek" werd georganiseerd, waarbij de Baltische Zee als "vredeszee" werd aangeduid. Op het vijfde nationale congres van de Bulgaarse vredesbeweging gebruikte men de leuze "Balkan - vredeszône").

De gedachte aan regionale coördinatie in de vredesbeweging dateert al van december 1956. Tot een duidelijk besluit is het echter ook op dit congres, voor zover bekend, nog niet gekomen.

Tenslotte stelde de commissie een verklaring op, waarin gewezen werd op het gevaar van de bewapeningswedloop - speciaal het aanleggen van voorraden atoomwapens - het patrouilleren met atombommenwerpers enz. Het voorbeeld van de Sowjet-Unie, die de atoomproeven heeft stopgezet, toont aan dat ontwapeningsmaatregelen mogelijk zijn.

De commissie voor samenwerking der vredeskrachten:

De commissie voor samenwerking der vredeskrachten bepaalde zich voornamelijk tot bespreking van het voorstel van JOLIOT-CURIE over de oprichting van een permanente internationale studiecmissie. Gezamenlijke actie van verschillende openbare organisaties ter verdediging van de vrede is een der belangrijkste voorwaarden voor succes.

In dit verband verdient een verklaring van de Griekse gedelegeerde MESKOURIS vermelding. Deze is namelijk van mening dat wanneer men het volk kan doen geloven in de propaganda voor de mogelijkheid van vrede, economische, culturele en politieke samenwerking, aan de mensheid een grote dienst zal zijn bewezen.

De commissie voor culturele uitwisseling tussen de volkeren.

Deze commissie bestond uit 160 gedelegeerden. Zij beraadde zich over de mogelijkheden tot intensivering van het internationaal cultureel contact, dat noodzakelijk is voor het verkrijgen van een betere verstandhouding. De commissie was verdeeld in verschillende groepen, waarvan elk tot taak had een speciaal onderwerp, zoals

onderwijs, radio en televisie, muziek en theater, te bestuderen.

De politieke commissie:

De politieke commissie bracht - zoals verwacht kon worden - betrekkelijk weinig nieuws. Men ging wat dieper in op details van zaken die in grote lijn in de inleiding al ter sprake waren gebracht. Zo noemde men het Bagdad-pact één van de oorzaken van de groeiende spanning in het Midden-Oosten. Voorts kwamen in bespreking de kwesties Algerije en Cyprus. Ten aanzien van Viëtnam en Korea bepleitte men een spoedige hereniging "in het belang van de vrede in het Verre-Oosten en van de gehele wereld". Nederland zou Nieuw-Guinea moeten afstaan aan Indonesië, de Verenigde Staten Okinawa teruggeven aan Japan (dit zijn voor de betrokken vredescomité's even zo vele agitatie-punten). De West-Duitse gedelegeerde ds. ESSEN verklaarde, dat het Duitse probleem slechts kon worden opgelost door overeenstemming tussen beide staten. Door de uitrusting van het West-Duitse leger met atoomwapens wordt de vrede bedreigd, de veiligheid der Europese Naties in gevaar gebracht en de vreedzame oplossing van het Duitse vraagstuk op de lange baan geschoven.

Er werd een subcommissie ingesteld om een "betere" resolutie ten aanzien van de recente gebeurtenissen in het Midden-Oosten op te stellen.

De economische commissie:

Meer dan in voorafgaande jaren het geval was, werd op dit congres aandacht geschonken aan economische onderwerpen. Waarschijnlijk houdt dit verband met de algemene recessie welke, na een periode van hoog-conjunctuur, in de Westerse landen merkbaar is. Ge-releveerd wordt, dat op de voorbereidende vergadering van vertegenwoordigers van de communistische vredesbewegingen van een aantal Noord-West-Europese landen (Stockholm 22 tot 24 januari) werd besloten overzichten te vervaardigen betreffende de invloed der be-wapeningsuitgaven op de nationale economie.

In de Russische delegatie naar het congres was een afzonderlijke groep economen opgenomen o.w. NESTEROV, voorzitter van de Kamer van Koophandel van de Sowjet-Unie.

Begin juli 1958 had het Sowjet-vredescomité een vergadering gehouden waar NESTEROV als zijn mening had uitgesproken, dat bij normale internationale verhoudingen, beperking van de bewapening en de opheffing van het embargo, de handel tussen Oost en West zou kunnen stijgen tot een omvang van 10 tot 12 biljoen dollar, hetgeen een gunstige invloed zou hebben op de wereldeconomie.

In een interview met het Sowjet-Russische agentschap Tass had deze Russische functionaris verklaard dat op het congres ook zakenlieden aanwezig zouden zijn.

In de commissie-vergadering werd door de Poolse professor GOETEL een rapport voorgelezen betreffende de "bescherming van natuurlijke rijkdommen".

Tijdens een ontmoeting van Poolse en Zweedse gedelegeerden werd het idee geopperd een internationaal economische conferentie te beleggen.

De commissie werkte een aantal voorstellen uit met betrekking tot de normalisering van de internationale economische betrekkingen, verlaging van de militaire uitgaven en het gebruik van de daarvoor vrij gekomen middelen voor de behoeftender mensen op cultureel en sociaal terrein.

Tijdens de laatste plenaire zitting nam het congres een drietal resoluties aan die betrekking hebben op ontwapening, de toestand in het Midden-Oosten en de internationale samenwerking. (zie bijlage B. C. en D.)

Afwijkende geluiden.

Tijdens het congres vond een klein incident plaats, waaruit duidelijk bleek, dat de communisten in Stockholm - ondanks de "brede" opzet - de teugels tamelijk strak in handen hadden.

Twee Hongaren, die een rol hadden gespeeld in de contra-revolutie van november 1956, en daarna uit het land gevlucht waren, verzochten om toegang teneinde de betekenis van de Hongaarse opstand voor het congres toe te lichten. Zij werden echter niet toegelaten.

Ook de Noorse afgevaardigde BONNEVI poogde tevergeefs sympathie te wekken voor de Hongaarse opstandelingen.

Verkiezing van de WVR.

Op de laatste dag van het congres werd de nieuwe Wereldvredesraad gekozen. Daarnaast koos men een Bureau van 80 en een secretariaat van 11 personen. President van de Raad werd weer professor F. JOLIOT-CURIE (inmiddels overleden); secretaris-generaal werd de Fransman Fernand VIGNE, lid van de Franse CP en secretaris-generaal van de Franse vredesbeweging.

Ook 16 vice-presidenten werden in functie gekozen; er werden nog drie vice-presidentplaatsen gereserveerd, twee voor India en één voor Zuid-Amerika.

De Nederlandse Vredesraad, die alleen door M.B. MINNAERT-COELINGH in de internationale organisatie was vertegenwoordigd, had voor de aanvang van het congres verzocht voor Nederland drie plaatsen te willen reserveren. Nog niet bekend is of MINNAERT-COELINGH en/of andere Nederlanders deel uitmaken van het nieuwe internationale college.

Ontwikkeling in Nederland.

In verschillende landen waren ter voorbereiding van het congres nationale "ondersteuningscomité's" gevormd, waarin volgens de communistische publicaties, vooraanstaande personen van uiteenlopende politieke overtuigingen zitting hadden. In Nederland kwam het niet tot de vorming van een dergelijk comité, omdat de Nederlandse Vredesraad (NVR) de handen vol had met de lopende petitie tegen het vestigen van raketbases. Van een brede voorbereiding in ons land is dan ook niets gebleken, al is het congres uiteraard verscheidene malen in vergaderingen van de NVR ter sprake gekomen.

Naar aanleiding van de voorbereidende bijeenkomst in Stockholm in januari 1958 was in de NVR een rapport opgesteld betreffende de militaire uitgaven in Nederland (zie bijlage A). Daarin wordt een onevenredige stijging ten opzichte van de vooroorlogse defensie-begroting geconstateerd en de opstellers geven in het kort aan op welke wijze dit geld beter kan worden besteed. Het geheel is samengesteld aan de hand van openlijk bekende gegevens en heeft weinig feitelijke, maar voornamelijk propagandistische waarde.

Begin juni 1958 werd in Nederland op een vergadering van het Algemeen Bestuur van de NVR overwogen iemand uit de kring van "Kerk en Vrede" of de Pacifistisch Socialistische Partij (PSP) deel te laten uitmaken van de delegatie. Ook figuren van niet-communistische comité's welke tegen de atoombom ageren, hadden de belangstelling. Definitieve besluiten omtrent de afvaardiging werden toen evenwel nog niet genomen.

Begin juli stelde de werkcommissie van de NVR de leden van het Algemeen Bestuur echter volkomen onverwacht voor een fait accompli en deelde mede dat de delegatie naar Stockholm zou bestaan uit Els de SMIT-KRUYT, lid van het werkcomité van de NVR en Maria B. MINNAERT COELINGH, lid van de WVR, tevens lid Algemeen Bestuur van de NVR.

Aangezien de NVR financieel niet in staat was de kosten van afvaardiging naar Stockholm te dragen, verzocht men de internationale organisatie-commissie te Wenen om geldelijke steun. Voor zover bekend heeft deze echter geweigerd de reis van de Nederlandse gedelegeerden voor haar rekening te nemen.

De Nederlandse delegatie had gehoopt een niet bij name bekend geworden lid van de gemeenschap "Kerk en Vrede", die op dat moment in Zweden vertoefde, te kunnen overhalen het congres bij te wonen. Betrokkene heeft dit echter geweigerd.

De Nederlandse afgevaardigden hebben gedurende hun verblijf in Zweden overnacht bij kennissen van Els de SMIT-KRUYT, waardoor de kosten laag gebleven zijn.

Bij de aanvang van het congres hebben zij het economische rapport (bijlage A.) en een verklaring over het Midden-Oosten (opgesteld door de voorzitter van de NVR, dr. W.H. van DOBBEN) aan het secretariaat overhandigd, doch geen van beide documenten is tijdens de zittingen ter sprake gekomen. Wel is het economische rapport in zijn geheel gepubliceerd in het WVR-nieuwsbulletin.

M.B. MINNAERT-COELINGH heeft deel uitgemaakt van de politieke commissie, terwijl E. de SMIT-KRUYT zich "meer algemeen" heeft georiënteerd. Tijdens hun verblijf in Zweden hebben de beide gedelegeerden schriftelijk vanuit Nederland het verzoek gekregen in Stockholm de politieke processen in de Oost-Europese landen en de executie van Nagy en Maleter aan de orde te stellen. Bij haar terugkomst verklaarde mevr. MINNAERT echter dat het opleggen van de doodstraf voor politieke misdrijven reeds door vele delegaties ter

sprake was gebracht, zodat zij zich niet geroepen voelde daar nog eens extra aandacht voor te vragen. Het was haar opgevallen, dat de Deense (?) dominee CHRISTIANSEN in de plenaire zitting en in de politieke commissie zeer fel had geprotesteerd tegen het toepassen van de doodstraf voor politieke vergrijpen. Over dit onderwerp, dat al geruime tijd geleden in de gelederen van de WVR is aangesneden en waarover de meningen ook daar verdeeld zijn is echter nog steeds geen besluit gevallen.

Bekend is, dat in de NVR over de executie van Nagy en Malenkov een scherp meningsverschil bestaat. Figuren als dr. W.H. van DOBBEN, dr. G.J.SORGDRAGER, C. SPOOR en ir. C.H. BOOL wensen het Russische optreden openlijk en krachtig door de WVR te zien veroordeeld en hekelen de halfslachtigheid van de WVR. De communistische fractie echter, voornamelijk bestaande uit N.LUIRINK, E. de SMIT-KRUYT, G. van SUCHTELEN en dr. M.B.MINNAERT-COELINGH zijn daar uiteraard niet voor te vinden.

De Nederlandse delegatie heeft in Stockholm een gesprek gehad met een aantal Indonesiërs. Deze laatsten beklagden zich over het feit, dat zij nimmer enige correspondentie, tijdschriften of documentatie van de NVR ontvingen. Men kwam overeen dat schriftelijke berichten zullen worden uitgewisseld en via het secretariaat van de WVR in Wenen en via privé-adressen in Nederland en Indonesië.

De Indonesiërs gaven de wens te kennen een gemeenschappelijke verklaring op te stellen over West-Irian, hetgeen door de Nederlanders echter wegens een procedure-kwestie (zij hadden daartoe geen volmacht) werd afgewezen. De Indonesiërs hadden daarna zelfstandig een verklaring opgesteld, die echter zo in strijd was met de feiten, dat de Nederlanders ook als persoon weigerden die te onderschrijven. Het voornaamste bezwaar er tegen was, volgens M.B. MINNAERT-COELINGH, dat uitsluitend de Amerikanen en niet de Nederlanders schuldig werden verklaard aan de continuering van de huidige situatie. Dit zou gebeurd zijn om "Nederland te sparen".

Slotopmerking.

Resumerend kan gezegd worden, dat de WVR gepoogd heeft van dit congres een brede manifestatie te maken, met het doel niet-

communistiche kringen te winnen voor de gedachte, dat de status quo (i.e. het bestaan en de invloed der communistiche landen) moet worden aanvaard en dat de aanleg van raketbases en het in voorraad houden van atoomwapens de koude oorlog in die mate verscherpt, dat wezenlijk gevaar voor de vrede ontstaat.

Ondanks kleine meningsverschillen hadden de communisten de regie vast in handen. Het congres kwam niet tot een uitspraak over de buitenlandse politiek van de Sowjet-Unie als zodanig, doch nam de door Rusland gebruikte propaganda slogans wel over.

Ten behoeve van de Afrikaanse en de Aziatische landen werd sterk de nadruk gelegd op het recht van zelfbeschikking van de volkeren met voorbijgaan van daar bestaande Westelijke belangen.

In de verklaring van de politieke commissie is een aantal agitatie-punten opgegeven aan nationale vredesorganisaties, die het Westen tot politieke en economische concessies moeten dwingen. De organisaties van de Wereldvredesbeweging moeten voortgaan met hun algemene propaganda ter verzwakking van de Westelijke weerbaarheid en ter ondermijning van de Westelijke posities in Azië en Afrika alsmede - maar in mindere mate - in Zuid-Amerika.

Het gebruik van economische argumenten moet gezien worden als een poging om de recessie in de kapitalistische landen voor de politieke propaganda bruikbaar te maken. Het is niet uitgesloten, dat binnen afzienbare tijd voorstellen zullen worden gedaan een nieuwe economische conferentie op internationaal niveau bijeen te roepen naar het voorbeeld van die, welke in april 1952 in Moskou is gehouden.

Het is nog niet mogelijk thans reeds vast te stellen, in hoeverre de opzet om de invloed van de Wereldvredesbeweging op brede, niet-communistiche groepen te vergroten geslaagd is. De ontwikkeling in verschillende Afro-Aziatische landen speelt de communistiche vredespropaganda echter wel in de kaart.

Ook ten aanzien van de voortzetting der atoomproeven is een toenemend onbehagen te bespeuren. De recente internationale overeenkomst ter verlichting van het embargo op de handel tussen Oost en West, kan eveneens gelden als een aanwijzing voor de Russen dat een economisch offensief niet bijvoorbaat tot mislukking behoeft te zijn gedoemd.

De door JOLIOT-CURIE voorgestelde internationale studie-commissie, die eventueel gezien kan worden als een nieuwe communistische mantelorganisatie, kan de Russen bij hun politiek inzake ontwapening en internationale samenwerking goede diensten bewijzen.

In Nederland heeft het congres nauwelijks enige invloed gehad, zelfs niet in de Vredesbeweging. Het gebrek aan voorbereiding en openlijke propaganda heeft tot gevolg gehad, dat slechts in de kleine kring van NVR-bestuursleden over de congreszaken werd gesproken. Daarbuiten is geen enkele activiteit geconstateerd. Ook het dagblad "De Waarheid" heeft hieraan maar zeer weinig aandacht geschonken.

september 1958.

MILITAIRE UITGAVEN EN DE MOGELIJKHEDEN VOOR EEN CONSTRUCTIEF GEBRUIK
VAN EEN DEEL VAN HET MILITAIRE BUDGET.

- o -

Volgens de officiële cijfers van de minister van financiën (in de begroting 1957) stegen de militaire uitgaven van F 723 miljoen in 1949 tot F 1369 miljoen in 1953 en F 1820 miljoen in 1956. In 1957 waren de militaire uitgaven ongeveer even hoog als in 1956, en voor 1958 wordt een gelijk bedrag verwacht.

In vergelijking met de periode 1930-1938 zijn de militaire uitgaven 20 maal zo hoog geworden, terwijl de uitgaven voor onderwijs en sociale dienst slechts tot iets meer dan het 7voudige zijn toegenomen. De algemeen hoge stijging van de uitgaven is mede te wijten aan de daling, van ongeveer 4 maal, van de koopkracht van de gulden, vergeleken met de vooroorlogse situatie. Doch deze cijfers tonen de onevenredige stijging van de oorlogsuitgaven aan. De scherpe stijging van de oorlogsuitgaven sinds 1949 is geheel te wijten aan de verreikende NATO-verplichtingen, die een "bijna ondragelijke last" voor ons land vormen, zoals door minister-president Drees letterlijk werd beweerd. In percenten van het nationaal inkomen zijn de defensie-uitgaven, volgens de officiële cijfers, gestegen van 4,4% van het nationale inkomen in 1949 tot 6,9% van het nationale inkomen in 1953, tot 7,3% in 1956/57. Daar in 1958 volgens de verwachting de militaire uitgaven in ieder geval niet lager zullen worden dan in 1957, terwijl het nationale inkomen waarschijnlijk een daling zal vertonen (de industriële productie en de buitenlandse handel, zijn in de eerste maanden van 1958, niet onbelangrijk lager dan in de overeenkomende maanden van 1957), verwacht men, dat de militaire uitgaven wederom uit zullen stijgen boven de 7,5% van het nationale inkomen. In percenten van de totale begroting was bij benadering voor militaire uitgaven uitgetrokken in 1949: 10%, in 1954: 23% en in 1957: 22%. De periode na 1949, toen de Nederlandse gulden door devaluatie ongeveer 40% van zijn buitenlandse koopkracht verloor, werd gekarakteriseerd door een sluipende inflatie, die in de jaren 1956/57 meer acuut werd, toen de kosten voor levensonderhoud aanzienlijk stegen (alleen in het jaar 1957 al ongeveer 11%). Bovendien hield de stijging van de industriële productie, die zich tot 1954 in toenemende mate en nadien in afnemende zin had voltrokken, op aan het einde van het derde kwartaal 1957. Met ingang van het 4e kwartaal 1957 begon de industriële productie in een tot nu toe toenemende mate te verminderen. De inflatie ontwikkelingen resulteerden in 1956/57 in aanzienlijke tekorten op de beta-

lingsbalans; tezelfdertijd ontstonden er aanzienlijke begrotings-tekorten en een crisis in de gemeentelijke financiën, die in 1957 en 1958 een sterke reductie van publieke werken in het belang van de nationale ontwikkeling (water-wegen, wegen, bruggen, tunnels en in het bijzonder de huizenbouw) ten gevolge had. Om in staat te zijn de militaire uitgaven te handhaven tot de tegenwoordige exorbitante hoogte, stelde de regering een bestedingsbeperkingspolitiek in, die, door verhoging van de omzetbelastingen, door het stopzetten van de uitvoering van publieke werken, door het uitvaardigen van een totale loonstop en door het beperken van de subsidiëring van levensmiddelen en de huizenbouw (door streng beperkte gemeentelijke uitgaven) als gevolg had een aanzienlijke reële loonsvermindering voor de arbeiders, een verscherping van de woningnood, verdere stijging van prijzen, snel toenemende werkloosheid (tot bijna 4% van de mannelijke beroepsbevolking) en een toenemende teruggang van de industrie (in het bijzonder de metaal- en textielindustrie). In de bovenbedoelde periode was de uitgave voor militaire doeleinden een van de voornaamste oorzaken van de inflatoire ontwikkeling en van de vermindering van de reële lonen. Deze droeg eveneens in hoge mate bij tot de moeilijkheden betreffende de begroting en de betalingsbalans. Bovendien verhinderden de hoge militaire uitgaven, dat dringende nationale ontwikkelingsprojecten in de benodigde mate konden worden ondernomen of uitgevoerd. Nederland is een klein land met een zeer dichte en snel stijgende bevolking. Van 1930 tot 1957 is de bevolking gestegen van 8 tot ongeveer 11 miljoen. Dit is ongeveer 37%, terwijl in dezelfde periode het productieve agrarische areaal slechts toenam met 1% (tot 2,53 miljoen ha.). Daarom is Nederland voor zijn levensonderhoud in een snel stijgende mate afhankelijk van de industrie en een verdere uitbreiding van scheepvaart en handel. Nederland heeft echter slechts weinig delfstoffen (voornamelijk zout en in onvoldoende mate kolen) en de kosten voor energie-opwekking zijn relatief hoog (praktisch geen waterkrachtreserves). Daarom zijn op lange termijn de vereisten voor de nationale ontwikkeling in de eerste plaats:

- uitbreiding van het agrarisch areaal
- landverbetering
- prijsdaling en uitbreiding van de energievoorziening
- uiterste exploitatie van de beschikbare delfstoffen
- ontwikkeling van de basis industrie
- volledige deelname in de uitbreiding van de internationale handel
- woningbouw.

Op korte termijn is, om de nationale ontwikkeling mogelijk te maken, en eveneens om een inflatie en een economische teruggang tegen te gaan, een drastische vermindering van de militaire uitgaven het meest fundamentele vereiste. Wanneer deze vermindering van de militaire uitgaven eveneens zou leiden tot een verbreking van de tegenwoordige militaire bindingen met hun politieke consequenties, zou dit tegelijkertijd de scheepvaart bevorderen en de handel met een groot deel van de wereld (de socialistische en neutrale landen, die momenteel om politieke redenen voor een aanzienlijk deel zijn afgesneden van de Nederlandse handel en scheepvaart). Wanneer de handel met alle delen van de wereld in evenwicht gebracht is, zou dit tevens een van de meest acute financiële moeilijkheden van Nederland oplossen, nl. het permanente en toenemende dollartekort. Op de lange duur is een dergelijke ontwikkeling absoluut onmisbaar voor de werkelijke welvaart van Nederland. Door een van de politieke partijen in het parlement is reeds een voorstel gedaan om de militaire uitgaven van f 1800 miljoen tot f 1000 miljoen per jaar terug te brengen.

In de hieronder volgende beschouwingen is nog een tweede alternatief in overweging genomen, nl. een daling van de militaire uitgaven tot F 500 miljoen, waardoor deze, in relatieve zin, teruggebracht zouden zijn tot de verhoudingen van 1938. Dat zou f 1300 miljoen besparen. De bespaarde bedragen zouden op de volgende wijze gebruikt kunnen worden (waarbij de aangegeven bedragen, in miljoenen guldens en het tweede alternatief tussen haakjes natuurlijk niet vast staan en slechts een aanwijzing geven van het onderlinge gewicht dat er aan gehecht moet worden):

a/ productieve investeringen

- Versnelling van de IJsselmeer- en Delta projecten (van drooglegging door inpoldering; het Deltaplan tevens met de bedoeling een herhaling van de grote overstromingsramp van 1953 te voorkomen). Momenteel is de voltooiing van het Deltaplan geraamd zich slechts geleidelijk te voltrekken over een periode van 25 jaar. Door deze twee plannen zouden enorme arealen toegevoegd kunnen worden voor agrarische exploitatie, terwijl in sommige gebieden de industrialisatie zeer bevorderd zou worden en belangrijke communicatieverbeteringen zouden worden bereikt.
- Landverbeteringschema's: deze zijn in sommige streken van ons land zeer urgent, bijv. in Overijssel-Drente, die leiden aan overstromingen van de rivieren in de herfst, terwijl ook de geleidelijke verzilting van de bodem een bedreiging van de toekomst is.

F 325 m
(500)

- Enige urgente waterwerken (bruggen en tunnels) en wegen die nu niet uitgevoerd worden dank zij de bestedingsbeperking.
- Het is eveneens noodzakelijk de intelligentie van het volk productief te maken door algemene studiebeurzen en uitbreiding van meer ontwikkeld technisch onderwijs.

b/ Industrialisatie.

- De versnelde exploitatie van de brandstoffenbronnen is zeer noodzakelijk daar Nederland een groot brandstoffen-tekort heeft. Op het moment is een nieuwe kolenmijn in aanbouw, die volgens de plannen pas in 1972 in vol bedrijf gesteld zijn. Er zijn ook aanzienlijke bruinkool- en turfreserves die op het ogenblik niet geëxploiteerd worden maar waarvan met moderne methodes gebruik gemaakt zou kunnen worden.
- F 325 m - Er is meer geld nodig voor onderzoek en materiaal op het (500) gebied van de atoomenergie.
- Het zou zeer aan te bevelen zijn, wanneer de bestaande plannen voor een tweede Hoogovencomplex uitgevoerd zouden worden met een voor het grootste deel staatskapitaal.

c/ Stijging van de koopkracht.

- Rijks- en gemeente-ambtenaren hebben dringend behoefte, vooral de lagere ambtenaren, aan een salarisverhoging. Hetzelfde geldt voor onderwijzers en verpleegsters.
- F 150 m - Met het oog op het acute woningtekort is meer rijkssubsidie (330) vereist om huizen met een lagere huur te kunnen bouwen.
- Enige sociale voorzieningen (ouderdomspensioenen e.a.) behoeven een directe herziening.

UITTREKSEL UIT DE DOOR HET CONGRES AANGENOMEN RESOLUTIE BETREFFENDE DE TOESTAND IN HET MIDDEN-OOSTEN.

Het volk van ieder land heeft de heilige plicht om krachtdadig op te treden teneinde een eind te maken aan de agressie in het Midden-Oosten en de vrede daar en in de hele wereld te bewaren.

In vele delen van de wereld heeft de publieke opinie zich uitgesproken door middel van grote demonstraties, deputaties naar de regeringen, petitiees en acties van vakbewegingen en andere organisaties om te protesteren tegen de agressie in het Midden-Oosten. Zij eist de terugtrekking van de Amerikaanse en Britse troepen uit dat gebied, en dringt aan op doeltreffende maatregelen van de Verenigde Naties in overeenstemming met het Handvest.

De protestacties tegen de agressie in het Midden-Oosten moeten, in overeenstemming met de omstandigheden in elk land, aanzienlijk worden uitgebreid.

UITTREKSEL UIT DE DOOR HET CONGRES AANGENOMEN RESOLUTIE BETREFFENDE
DE ONTWAPENING.

Eerste vereiste is een onmiddellijke en onvoorwaardelijke stopzetting van de atoomproeven, zoals dit door de volkeren wordt verlangd. Vooraanstaande geleerden hebben verklaard, dat stopzetting van de proeven noodzakelijk is. Deze maatregel is reeds eenzijdig door de Sowjet-Unie toegepast. Het voortduren van de kernproeven kan in geen enkel opzicht gerechtvaardigd worden. De regeringen van de Verenigde Staten en Engeland dragen een grote verantwoordelijkheid door voort te gaan met het nemen van proeven met kernwapens.

Het plan van de Franse regering om proeven met kernwapens te houden in de Sahara en de eis van verschillende landen, w.o. de Duitse Bondsrepubliek, om kernwapens aan te maken of te bezitten, zijn in strijd met de belangen en de wensen van de volkeren en vormt een beletsel voor onderhandelingen.

Om een onverwachte aanval op kwetsbare gebieden te voorkomen is het van het grootste belang, dat atoomvrije zônes worden ingesteld. De ondervinding opgedaan bij de gecontroleerde ontwapening zoals deze gemeenschappelijk in deze zônes zou moeten worden uitgevoerd, zal grotere perspectieven openen t.a.v. de algehele ontwapening.

De naleving van het verbod van het gebruik en het beproeven van atoomwapens en de vermindering van de conventionele bewapening, moeten bij het heden ten dage heersende wantrouwen tussen de staten, onder internationaal toezicht worden gesteld.

Door de huidige bewapeningswedloop wordt de staatsbegroting van alle landen ongunstig beïnvloed en wordt tevens een verhoging van de levensstandaard tegengegaan. Vaak wordt de stelling geponeerd, dat een verlaging van de militaire uitgaven zou leiden tot werkeloosheid en een economische crisis. Het tegendeel is echter het geval. Indien de gelden, thans besteed aan de bewapening, zouden worden aangewend voor vreedzame doeleinden, zou dit de economische ontwikkeling van alle landen gunstig beïnvloeden.

UITTREKSEL UIT DE DOOR HET CONGRES AANGENOMEN OPROEP BETREFFENDE DE
INTERNATIONALE SAMENWERKING.

Aan de gewapende interventie in het Midden-Oosten moet een einde worden gemaakt door terugtrekking van de buitenlandse troepen uit dit gebied.

Een topconferentie moet worden belegd, teneinde te komen tot internationale samenwerking.

De proefnemingen met kernwapens, moeten worden gestaakt, waardoor de mogelijkheid wordt geschapen te komen tot algehele gecontroleerde ontwapening. Hierdoor zal het mogelijk worden de hulpbronnen die nu dienen voor de voorbereiding van oorlog, in te zetten voor de economische ontwikkeling en de verhoging van de levensstandaard van alle volkeren.

De regeringen dienen af te zien van de koude oorlog, daar deze slechts kan leiden tot een atoomcatastrofe.

Alle vredeskrachten in de wereld moeten trachten hun meningsverschillen op te lossen en tot elkaar te komen.